

DEBS-DELAVEC, CLOVEK IN REVOLUCIJONAR

"Dolžnost jugoslovanskih delavcev v tej deželi je, da vstopijo v Slovensko narodno podporno jednoto in Jugoslovansko socialistično zvezo. Ti organizaciji vas povzdigujejo, usposablja za boj in vzbujata v vas pravi socialistični duh. Ako ste člani teh dveh organizacij, tedaj ste storili vašo dolžnost v tem velikem boju za osvoboditev človeštva iz kapitalistične sužnosti. Bodite zvesti sami sebi! Zahtevajte vedno več in več! Kajti sadovi vašega dela so vaši sadovi, in vaša je pravica."

—(Eugene V. Debs na velikem shodu v Slovenskem narodnem domu v Waukeganu, Ill., dne 20. septembra 1925 ob času osme redne konvencije S. N. P. J.)

Eugene V. Debs je bil rojen 5. novembra 1855 v Terre Haute, Ind. Če bi bil živel še nekaj dni, bi bil dosegel 71. leto svoje starosti. Bil je sin revnega trgovca, ki se je težko boril za svoj obstanek. Darni očetov prednik se je priselil iz Alzacije, toda rodbina je bila že dolga leta docela poamerikanjena.

Debs je moral že v otroških letih deliti očetovo bedo do šestnajstega leta. Do te starosti je namreč potoval šolo. Bil je že izmlada nadarjen, ambiciozen in uporen, zato je zapustil siromahni dom in se podal sam na široko cesto življenja, ki pa ni bila gladka. Dobil je službo kurjača na železnici, ki je tekla iz Terre Haute v Indianapolis.

V tej službi se je prvič seznanil z delavskimi problemi. To je bilo leta 1871. Tri leta je kuril na vlakih, nato je pustil to delo in poskušal svojo srečo v grozljivi veletrgovini, v kateri je delal štiri leta. V tem času je mladi Debs pridno zasledoval politična vprašanja, ki so ga kmalu tako zanimala, da je vstopil v politiko. Leta 1879 je kandidiral za mestnega tajnika v Terre Haute in bil je izvoljen. Dve leti pozneje je kandidiral za poslanca v državni zakonodajni zbornici in zopet je bil izvoljen.

Medtem, ko se je pečal s politiko, pa ni zanemarjal svojega železničarskega poklica, katerega se je bil posvetil kot šestnajletni deček. Predvsem se je zanimal za železničarsko organizacijo, katero je hotel izboljšati in razširiti. Leta 1880 je postal tajnik-blagajnik "Bratovščine lokomotivskih kurjačev" in urednik "Locomotive Firemen's Magazine." To delo je opravil do leta 1893.

Dne 9. junija 1885 se je poročil s Katarino Metzel iz Terre Haute.

Debsovo ime je prvič zaslovelo, ko je bila v letu 1893 organizirana "American Railway Union" po njegovi zaslugi. On je hotel, da se delavci na železnici ne kopijo več v raznih organizacijah, temveč spadajo vsi skupaj v eno samo unijo. Ta njegova ideja se je končno uveljavila v "Ameriški uniji železničarjev" in on je bil prvi predsednik. Izvoljen je bil za štiri leta.

Leta kasneje je Debs prvič stopil na bojno fronto. V istem letu — 1894 — je izbruhnila stavka v delavnicah Pullmanove kompanije, ki se je kmalu razširila tudi na železnice. Unija, katero je vodil Debs, ni hotela voziti Pullmanovih spalnih voz; vse železnice, ki so se takrat vodile v Chicago, so prenehale obratovati. Debs je vodil tudi to stavko. Bil je ljut boj, ki je prinesel velik preobrat v Debsovo življenje.

Stavko so spremljali nemiri in bili so spopadi s stavkoci in policijo. "Governor države Illinois, nepozabni John P. Altgeld, je simpatiziral s stavkarji in ni hotel dati milice za zlomev stavke kakor so zahtevali železniški magnati in čikaški politični oblastniki. Vse je kazalo, da bo stavka zmogovita, toda prišlo je drugače.

Predsednik Združenih držav je takrat bil znani Grover Cleveland, reakcionar prve vrste. On je smatral, da stavka ovira poštne pošiljke in da mora zvezna vlada posegati. Cleveland je poslal zvezne vojske čete v Chicago, ki so v nekaj dneh strle stavko. Istočasno so bile izdane na zveznih sodiščih sodne prepovedi proti železničarjem. William H. Taft, poznejši predsednik in sedanjí načelnik vrhovnega sodišča, je bil eden.

(Dolge na 3. strani.)

Debs na jugoslovanskem delavskem shodu

Samo enkrat je slavni delavski voditelj govoril izključno jugoslovanski množici — lani v Waukeganu med konvencijo S. N. P. J.

Bratje, ki so bili na osmi redni konvenciji Slovenske narodne podporne jednote v Waukeganu pred malo več kot enim letom, se dobro spominjajo Debsa, ki je takrat govoril na velikem shodu v Slovenskem narodnem domu dne 20. septembra 1925.

To je bil edini izključno jugoslovanski shod, na katerem je govoril Debs. V dvorani je bilo zbranih čez tisoč slovenskih in hrvaških delavcev na tistem shodu. Debs, dasi bolehen in slab, je govoril eno dobro uro. Ko se je pojavila na odru njegova visoka postava, so ovacije v dvorani trajale 15 minut. Hčerka sestre in godrujice Gantarjeve mu je podala velik šopek rdečih karnacij. Debs je poljubil deklico in pritisnil rože na svoje srce.

V svojem govoru je Debs izrekel tudi te pomenljive besede: "Dolžnost jugoslovanskih delavcev v tej deželi je, da vstopijo v Slovensko narodno podporno jednoto in Jugoslovansko socialistično zvezo. Ti dve organizaciji vas povzdigujejo in usposablja za boj ter vzbujata v vas pravi socialistični duh. Bodite zvesti sami sebi! Zahtevajte vedno več in več! Kajti sadovi vašega dela so vaši sadovi, in vaša je pravica!"

Danes, ko je Debs mrtev, ko milijoni zavedanih delavcev in delavk po vseh svetovnih državah žalujejo za velikim hrcem, se pridružujemo žalovanju tudi mi, jugoslovanski delavci, ki se zavedamo, kaj je bil Debs delavskemu razredu in kaj je delavski razred Amerike izgubil s njim.

Danes, ko se rdeči praporji žalobno nagibajo k tlom v počaščenju spomina na tega nepozabnega moža, se tudi mi spominjamo njegovih starih besed in ponovno prisegamo ob njegovem mrtvem truplu, da se jih bomo tudi držali.

Slava, trikratna slava Debsovega dela!

Orkan ubil 25 oseb na Kubi

Silen vihar je naredil za 30 milijonov dolarjev škodo v Havani.

Havana, Kuba, 21. okt.—Strahen orkan, ki je včeraj popoldne divjal preko Havane, je usmrtil 25 do 30 oseb in naredil čez \$30.000.000 škodo. Okrog 1800 oseb je bilo ranjenih. Brez malega vsa večja poslopja v Havani so poškodovana. Veliki spomenik, katerega so Kubanci postavili na obali, kjer je eksplozija na bojni ladji "Maine" ubila 266 ameriških pomorščakov leta 1898, je na tleh.

Kukluki v preiskavi

Senatni odsek odkriva mahinacije v Indiani.

Chicago.—Reedov preiskovalni senatni odsek je v sredo povelil na politične razmere v Indiani. Hugh Emmons, bivši "ciklop" v kuklusklanovski organizaciji, je bil zaslišan in izpovedal je, da mu je "imperial wizard" Evans dejal, da kukluki bodo leta 1928 kandidirali za senatore. Reed je nato pozval sedanega "velikega zmaja" W. Lee Smitha iz Indianapolisa, da pride v Chicago na zaslišanje. Senator Watson je včeraj izjavil, da se Emmons laže.

ANGLEŠKI GLASOVI O DOGODKIH V MOLLINELLI

Ponoči so se približali karabinjeri in policajski socialistični vasi. Ob svitu jutranje zarje so vdrli v hiše. Bile so prazne. Nato je prišel lov na žrtve v močvirju.

London, Anglija, (I. I.)—Fašistom je ponorečilo prikriti brutalnosti, ki so bile izvršene pod Musolinijevim režimom nad poljskimi delavci v Mollinelli. Vsemu svetu je zdaj znano, kakšne muke so pretrpeli borci za svobodno strokovno organizacijo in socializem pod Musolinijevo diktaturo. Londonski dnevnik "Daily Herald" in ameriški dnevnik "Times" in "Manchester Guardian" so imeli v Mollinelli poročevalca, ko so Musolinijevi hlapci padli po žrtvah in jih siloma izgnali iz stanovanj. Na ta način so tuji videli fašistovske strahote. Ta nasilni izgon iz stanovanj sta omenila tudi dnevnik "Times" in "Manchester Guardian".

Dnevnik "Daily Herald" je poročilo svojega poročevalca objavil na prvi strani. Poleg poročila je pa sliko jaha "Dolphin", na kateri sta se srečala britaki minister za zunanje zadeve Chamberlain in Musolini, pod sliko pa komentar, da je bila slika napravana ob času, ko se dogajale strahote v Mollinelli. Poročilo pravi: Zdravi delavci in njih sinovi so se bali, da če nje pride nekaj veliko hujega kot nasilni izgon iz stanovanj in bivališči, pa so poskakali skrivaj v okolici in se skrili v njih. Otroci so tvorili zvezo med beguni in njih ženami. Ti otroci so prenašali poročila med očet, ki so bili skriti v močvirjih, in materami, ki so ostale doma. Izgovarjali so se, da gredo lovit žabe.

V četrtek ponoči je dospela kompanija karabinjerov in z njimi sto policajev v civilni obleki. Prišli so tajno iz Bologne. Obkolili so 140 hiš in se pripravili, da izvrše nasilni izgon ob svitu jutranje zore. Ko je začarilo nebo v jutranji zarji, so karabinjeri našli hiše prazne. Pogumne žene so odšle z otroci in starci na polje in v močvirja, da se umaknejo brutalni sili, ki je prišla, da jih izšene iz vasi, v kateri so se rodili in živeli. Tiranija je vseeno triumfirala. Polovili so žene, otroke in starce in jih naložili v pokrite voze. "Pogumni" fašisti so celo uklenili te žrtve fašistovskega preganjanja, ker so se bali, da se jim postavijo po robu. Tako so odgnali deset družin, nato dvajset in tako naprej, da izrujejo socializem s koreninami vred v Mollinelli.

Žrtve so zaprli v vojaške kasarne v Bologni, in postavili so oboroženo stražo. Njih domove so fašisti popolnoma izpraznili, kajti fašisti se boje, da se socialisti iz Mollinelli vrnejo takoj domov, ko ubeže, in nadaljujejo s svojim bojem, čeprav s neenakim orožjem.

Agent, ki je opoharil delavsko banko, prijel

Knapp je bil aretiran, toda denarja še ni pokazal.

Pittsburgh, Pa.—Charles E. Knapp, prodajalec bondov, ki je obtožen, da je osepil delavsko banko Brotherhood Savings & Trust Co., ki je morala zapreti vrata zadnjo soboto, za \$320.000, je bil v sredo aretiran v baji blizu Uniontowna. Pri njem so našli le \$54. Ko so ga vprašali, kam je izginil denar banke, je dejal, da ne ve.

"Prozrite indžunkšno!" pravijo delavci v N. Y.

Policijske brutalnosti so bile tudi na kritičnem rešet. Demonstracija pred mestno hišo se ni izvršila. Župana ni bilo doma!

New York, N. Y.—Prezirajte sodnijske prepovedi! Nadaljujte z bojem! Tako so govorili John Coughlin, tajnik Centralne delavske in strokovne zbornice v New Yorku, Morris Sigman, predsednik krojaške organizacije, Ed Lavin, James Walsh in drugi na velikem shodu, ki se je obdržal na trgu Sedemnajste ulice Union Square Parka.

Na tem shodu, ki je bil sklican v podporo krojaškim delavcem, je organizirano newyorško delavstvo obljubilo, da bo stajalo ob krojaške delavce podpiralo, dokler ne zmagajo.

Govorniki so kritizirali policijske brutalnosti, posebno aretiranje stavkarjev na debelo. Policija je aretirala vsi kar po sto stavkarjev na dan. Tudi Guyjeva sodnijska prepoved je bila kritizirana od vseh strani.

Demonstracija je imela končati s pohodom pred Mestno hišo. Ker župana ni bil navzoč v mestu, je bila demonstracija preklicana. Neki udeleženci na shodu je pa zaklical: "Župan ima dosti časa za sprejemanje evropskih kraljev, nima pa časa, da posluša delavce, kadar se pritožujejo zaradi policijskih brutalnosti."

Po končani stavki so voditelji stavke obdržali konferenco z zastopniki krojaških tovarnarjev. Konferenca so trajala tudi popoldne in čuli so se glasovi, da pride kmalu do izravnavne stavke.

Mornarji bože z morja zaradi nizkih mezd

Brodolastniki priznavajo, da se obetui pomanjkanje mornarjev na ladjah. Kapitlan John F. Milliken, tajnik Društva Neptun, ki šteje svojim članom kapitanane, tovaršne in pilote, in Bert L. Todd, tajnik Društva pomorskih strojnikov, izjavljata, da člani obeh društev iščejo delo na suhem, ker so mezde na ladjah prenizke.

New York, N. Y.—Na morju so tako nizke mezde, da ne morejo obdržati izučeni mornarjev na ladjah. Kapitlan John F. Milliken, tajnik Društva Neptun, ki šteje svojim članom kapitanane, tovaršne in pilote, in Bert L. Todd, tajnik Društva pomorskih strojnikov, izjavljata, da člani obeh društev iščejo delo na suhem, ker so mezde na ladjah prenizke.

Brodolastniki priznavajo, da se je pričelo občutiti pomanjkanje izvežanih in izučeni mornarjev in strojnikov, ampak hladni so na konferencah, na katerih se vrše razprave o mezdah, ki jih zahtevajo unije. Mornarji zahtevajo, da brodolastniki plačajo tako visoke mezde, kot jih plačuje plovbeni odbor Združenih držav na svojih ladjah, t. j. približno pet in dvajset dolarjev več na mesec, kot prejema sedaj.

Slišajo se govorice, da pride do stavke v enem mesecu, ali da bosta obe uniji svetovali svojim članom, da ostanejo toliko časa na kopnem, dokler ne bodo kompanije pri volji se pogajati o mezdah.

Plovba po morju je dobra. V drugem četrtletju se je po poročilu plovbenega odbora pomnožila za 3.330.000 ton. Ako se pa primerja s plovbo drugega četrtletja lanskega leta, tedaj se je letos pomnožila za 750.000 ton.

Tečaj za žurnalizem na državnih šoli

Chicago.—Direktorij državnih šol je odločil, da se odpre regularni tečaj za žurnalizem na ilinoiskem vseučilišču.

Debsov pogreb bo jutri v Terre Haute, Ind.

Premrni delavski bojevnik je bil odpeljan na svoj dom. Splošno žalovanje v delavskih vrstah. Izrazi sožalja prihajajo od vseh strani. Celo kapitalistični tisk piše spoštljivo o njem.

Chicago.—Truplo socialističnega bojevnika in petkratnega predsedniškega kandidata ameriških delavcev Eugena V. Debsa je bilo v četrtek odpeljano na vlak v Terre Haute, Ind., kjer je bil njegov rojstni kraj in dom. V Chicagu je krata stala na Dearborn postaji le par ur med vlakoma. V tem kratkem času je ogromna množica delavcev pohitela na kolodvor in vzela zadnje slovo od ljubljenega voditelja. Častno stražo ob truplu so tvorili člani eksekutive socialistične stranke. Krata je zavila v rdečo platno, obložena z vencem, ki jih kitijo rdeči trakovi.

Vai odličnejši zastopniki socialističnega delavstva bodo prisostvovali pogrebnim obredom. Vence so poslane tudi mnoge de-

lavske unije, predvsem pa stari železničarji, ki so bili Debovi tovariši v nepozabnem boju leta 1894.

Brzojavke sožalja prihajajo iz vseh krajev Amerike in tuzemstva. Eden prvih izrazov sožalja je prišel od socialističnega kongresnika Bergerja, ki je izjavil, da je umrl največji dosežanji American 20. stoletja.

Kapitalistični dnevniki, so naznanili Debovo smrt, so to storili na prvi strani, kar redkokdaj storijo. Pišejo zelo spoštljivo in priznavajo njegove vrline in neomajni značaj. Vsi so prišli kratke življenjepisne.

Celo stari Brisbane se ga je spomnil v svoji sindikatirani dnevni koloni. Zapiše je: "U-

Vence so poslane tudi mnoge de-

PROTESTI RADI RUMUNSKERAJICE PRIHAJAJO OD POVSOD

Rumunska je najbolj nazadnjaška evropska država. Narodne manjšine se brutalno preganjajo. V Besarabiji je bilo postreljenih do 40.000 oseb.

New York, N. Y.—Rumunska kraljica se je pripeljala s svojimi precej odvisnimi otrokoma. Izstopila je v New Yorku, odpeljala se je v Washington in bila je povabljen v Belo hišo. V tem času so se odigrali dogodki, ki so vredni, da se zabeležijo.

Ko je Marija zagledala časnikarske poročevalce, ki skrbje za veliko brezplačno reklamo, se je smehljala in stopala graciozno. Povedala ni, kakaj je pravzaprav prišla v Ameriko, ampak le smehljala se je in govorila brez-pomembne fraze.

Poročevalec nekega živalskega dnevnika jo je vprašal, kako drvnajo z židi v Rumuniji, če židje pripadajo tudi med one manjšine, ki so preganjane v Rumuniji. In Marija je nemarno odgovorila — "bile so nekatere poteškoče" — "toda, židje spadajo k ljudstvu Ferdinanda kot drugi." Rekla je, da ni ofi-

cijelna oseba, zato ne more odgovarjati na politična vprašanja. O modi in jedi se pa Marija prav rada razgovarja.

Ogrski in ukrajinski dijaki v bismarckem semenišču v New Jerseyju so razposlali okrožnico dijakom na drugih učiliščih in na univerzah. V tej okrožnici so protestirali proti gostoljubnosti, ki se izraža Mariji, kajti ona je kraljica v deželi, katere vlada tišči manjšine. Dijaki pravijo, da je Rumunska najbolj nazadnjaška evropska država, v kateri se ne spoštujejo zakoni. Da je di-

jaki razkladajo, da je Rumunska po verski ali politični dobi valiko število Ogrov, Nemcev, Rusov, Bolgarov in drugih narodov pod svojo oblast. Te narode zatira vlada v železno pestjo. Samo v Besarabiji je bilo postreljenih 40.000 oseb pod pretezo, da so boljševiki. Ukrajinci so v Besarabiji bolj številni kot Rumunici. Eksekutiva mednarodne obrane je poslala predsedniku protest, ker se go-stoljubno sprejema kraljica dežele, ki ima pod ključem najmanj do 2.500 političnih jetnikov.

PLESKARSKA UNIJA ZMAGALA NA SODIŠČU PO TREN LETIH

Ta zmaga ne bo dosti koristila pleskarjem za sedaj. Kajti delo je že izvršeno.

Washington, D. C.—Pleskarska lo: dna organizacija št. 368 Brato: Mine pleskarjev je izvojevala zmago na sodišču proti Barker Painting kompaniji iz New Yorka. Unija je zahtevala višjo mezo, pet dni dela in nekatere določbe pri delu. Kompanija je zaprosila za sodnijsko prepoved in jo dobila. Bila je pod zaščito s: injske prepovedi skozi tri leta. Sodišče je zdaj odločilo, da je ta sodnijska prepoved neveljavna. Toda deo je bilo dokončano po nižji mezd, kot so zahtevali delavci.

Zidali so velik hotel v Washingtonu. Barkerjeva kompanija je oglašala za delavce in pri tem izjavila, da bo vpoštevala newyorško mezo:no lestvico. Kasneje je pa kompanija izrekla, da plača washingtonsko mezo, ki je nižja od newyorške. Kompanija ni mogla dobiti delavcev in šla je na sodišče in zaprosila za sodnijsko prepoved, ki jo je dobila.

Zmaga nima velike vrednosti za to delo, ki je izvršeno. Ampak v bodočnosti se bo lahko pleskarska unija sklicevala na ta sodnijski odlok, ako se ta kompanija pri katerem drugem delu poslužuje te zvijače.

Brookhart odložil kampanjo radi bolelega brata

Des Moines, Ia.—Napredni kandidat S. W. Brookhart iz Iowa je danes odložil kampanjo, ki jo vodi, da bo izvoljen v zvezni senat. To je storil ko je prejel poročilo, da je njegov brat, ki je državni senator, zelo nevarno zbolel in se je podal k njemu na njegov dom v Washington, Iowa.

Milijonarka obrnila hrbet Puritu

Beograd, 21. okt.—Miss Mary Landon Baker, čikaška milijonarka, se ni zaročila s Božidarom Puricom, bivšim jugoslovanskim konzulom v Chicagu niti se ne bo. Miss Baker je pred desetimi dnevi izginila iz Beograda, včeraj se je na povrnila s izjavo, da se ni pripravljena na moštjeve.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vrača.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicaga) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago in Cicero \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inostranstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

3657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscriptions: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oglepaju n. pr. (Sept. 30, 1928) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Poslovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

EVGEN V. DEBS.

V Lindlahrjevem sanatoriju v Elmhurstu, malem mestu severozapadno od Chicaga in kakšne štiri milje severno od Hinsdala, je trajno zatisnil svoje oči Evgen V. Debs, neustrašen in pogumen bорец za pravice delavskega razreda.

V Evropi in drugje zunaj Amerike, kjer se delavci organizirajo v delavskih strokovnih in socialističnih organizacijah je Debs postal poznan v letih 1893 in 1894. Od leta 1886 pa do leta 1893 so se ameriški delavci večkrat spoprijeli s posedujočim razredom, toda gibanje, ki je obrnilo nase pozornost delavstva vsega sveta, je pa prišlo leta 1893 pri Pullman Car kompaniji, ki je imela svoje delavnice za izdelovanje spalnih voz blizu Chicaga. V tem letu je bila velika gospodarska panika. V tej gospodarski paniki so močnejše kapitalistične gospodarske organizacije uničile manjše in tako pojačale svojo moč. Kompanije, ki so preživele gospodarsko paniko, so privlele izkoriščevalni vijak na delavce. Med temi kompanijami je bila tudi Pullman Car kompanija. Napočilo je leto 1894. Evropejski delavci so pazno sledili dogodke v Ameriki. Delavci pri Pullman Car kompaniji so se postavili po robu, in sledila je stavka v delavnicah te kompanije. Delavci so se držali hrabro, toda pritisk kompanije je bil silen. V kritičnem trenutku je prišla na pomoč Ameriška železničarska unija, ki je imela svoje lokalne organizacije v sedem in dvajsetih državah in teritorijih. Debs je bil predsednik te unije. Proglasila se je splošna stavka. Privatni železniški interesi so vedeli, da podležejo, ako se ne zgodi nekaj izrednega. Najeli so človeške podrtine v človeških nižinah, ki so zapalile železniške vozove in uganjale druga nasilja. Izdana je bila sodnijska prepoved, prišlo je zvezno vojaštvo in splošna stavka železničarjev je bila razbita. Debs je bil obsojen zaradi kršenja sodnijske prepovedi na šest mesecev ječe, ki jo je prenešel v Woodstocku, Ill.

Železničarji v Evropi so se pričeli nekaj let preje gibanje in ustanovljati strokovne organizacije. Angleški železničarji so imeli staro cehovsko organizacijo. V Franciji, Italiji in Španiji so bile organizacije zelo šibke organizirane. Precej močno gibanje železničarjev v Avstriji je imelo par mesecev več, kot dve leti zgodovine za sabo. V Nemčiji so se kazala znamenja, da se tudi železničarji gibljejo resno za ustanovitev prave delavske strokovne organizacije. V drugih evropejskih deželah so bila znamenja zelo šibka, da se železničarji gibljejo.

Take so bile razmere med evropejskimi železničarji, ko je nepričakovano došla vest, da je v Ameriki v zama-hu splošna železničarska stavka, ki jo vodi Evgen V. Debs, predsednik Ameriške železničarske unije in ki je bila odredjena iz simpatije in v podporo stavkarjem v delavnicah Pullman Car kompanije.

Kakor blisk je prešinil evropejske železničarje nov duh solidarnosti in bojevitosti. Strah pred ravnateljstvi in kastarski duh, ki je cepil železničarje in otežkočeval agitacijo za enotno organizacijo, pristo zastarskega duha, sta pričela zginevati. In ko je prišla vest o porazu ameriškim železničarjem, o podrobnostih tega poraza in o zaporu Evgen V. Debsa, voditelja stavke ameriških železničarjev, tedaj se je v srcih evropejskih železničarjev hipno rodila želja: "Organizirajmo in organizirajmo, da ustavimo vsa kolesa na železnicah, ko napoči ura, da pokazemo, da smo močni in da znamo zmagati."

Posebno med avstrijskimi železničarji je učinkovala ta misel. Osnovali so se posebni notranji krožki v organizacijah. Člani teh krožkov so bili železničarji, ki so znali molčati. Podrobno se je razpravljalo o dolžnostih, ki zadenejo posameznika, kadar pride do stavke. Pričele so razprave med najbolj molčečimi tovariši, kaj je bolj pametno: stavka ali izvrševanje železniške službe po predpisih, ki so jih izdale železniške kompanije? Posebno živahna je bila diskuzija na južni železnici. Zagovorniki opravljanja železniške službe po predpisih so prepričali večino, da je taka akcija bolj pametna kot stavka, kajti njen učinek mora biti po nekaj dneh tak, kakršen je pri splošni stavki prvi dan. In par let kasneje je Zveza pro-

metnih uslužbencev odredila, da se prometna služba na južni železnici opravlja strogo po predpisih, ki jih je izdala južna železniška družba. Ta služba je trajala samo en teden, pa je bil tovorni promet ustavljen, osebni pa tako pohabljen, da so vlaki vozili z veliko zamudo. Železniška družba je kapitulirala in se pričela pogajati z zastopniki železničarjev. Železničarji so pokazali svojo moč. Moralni uspeh te zmage je bil ogromen.

Evgen V. Debsovo delo za probujo in organiziranje delavskih mas ni torej veljalo le ameriškega delavstvu in ga spodbujalo k delu za svojo lastno osvoboditev iz mezdne sužnosti, ampak njegovi nauki so bodrili delavce vsega sveta k spoznanju resnice, da mora osvoboditev delavstva iz mezdne sužnosti biti le delo delavstva samega.

Evgen V. Debs ostane kot učitelj delavstva in bорец za osvoboditev delavstva iz kapitalistične sužnosti in za bodočo socialistično družbo, v kateri ne bo hlapev in gospodarjev, nesmrten.

Pozabljeni bodo oni, ki so ga preganjali, šikanirali in duševno mučili, pozabljeni bodo oni, ki so služili molohu—kapitalizmu, pozabljeni bodo oni, ki so ga obrekovali in mu grenili življenje, toda Debs bo ostal nesmrten. Človeštvo se bo spominjalo njega kot učitelja in neustrašenega borca za pravice izkoriščenega in zatiranega razreda, ko kapitalistični gospodarski sistem ne bo izkoriščal majhnih otrok, ko ne bodo več stroji v tovarnah in raznih drugih industrijskih podjetjih trli delavskih teles, ko ne bo več delavska kri škropila tlaka v tovarnah, ko ne bodo več v rudnikih strašne eksplozije in poutsudbe morile rudarjev, ko ne bodo izkoriščani delavci, otroci proletarcev in delavski starčki umirali počasne smrti gladi, ko bodo odpravljene vse strahote kapitalističnega gospodarskega sistema, in bodo ljudje živeli na svetu v miru, svobodi, bratski ljubezni in enakopravnosti.

Vetna slava Evgen V. Debsovemu spominu!

Vsakemu kulije je že

znano

Baj za Kitaj.

Medtem ko so oči vseh, ki se zanimajo za Kitajsko, obrnjene na njene notranje boje med militarističnimi poglavarji, in medtem ko se diplomatje pritožujejo nad njenim neednostvom, se pa Kitaj giblje v pravo smer z impresivno, četudi kaotično enotnostjo. Nekaj pravilnega se dogaja — Kitajska je vrgla prodajni jarem in tuje verige eno za drugo, ki so jo uklepale. Vsi poglavarji, ki se še vokujejo eden proti drugemu, so edini v enem oziru: Vsi so proti tujemu nadgospodstvu. V tem so si vsi edini.

Kantonska vlada je prenehala dati davke za sol za vso to provinco, ki so imeli iti v tuje roke in za katere se je podpisala pogodba leta 1918. Ravno tako so napravili vsepovsod drugi lokalni poglavarji: uprli so se temu davku, ki je romal v tuje roke. Sedaj pa jim je odrekal to davke še celo njih zadnji zapeljivac Sučungfung in je dejal, da bo rabil sam denar za svoje vojaške pohode. Kantonska vlada pa je šla še korak dalje in je izdala novo naredbo, po kateri bodo prejeli davke in o kateri pravijo tujecim besedniki, da je prelomitev pogodbe. Vlada v Pekingju je tudi izjavila, da ne bo obnovila pogodbe z Belgijo. Ta korak obsojajo tujcemci na Kitajskem. Toda tujcemski pritožbe ne izdajo sedaj nič. Kitajski kuos je vsem tem kitajskim poglavarjem dobrodošel, da se izognejo tujcemski krizi. Nek star kitajski pregovor pravi, da se ne more vsake ribe obesiti na žebelj. Tujcemski ale so imele priliko modificirati pogodbe v medsebojnem sporazumu; toda mesto tega so se sporazumeli, da bodo pristali v spremembo in o-miljenje pogodb, ako se Kitajska umakne njim za celo milje za njihov en sam korak.

Diplomatična spretnost, kot zgleđa, ni imela prav nič pomena in je v resnici služila kot zelo slabo ozadje, kadar se je šlo za odnošaje v dobri kontinentalne revolucije. Res je, da pripravi diplomatska šola ljudi za natančneje študiranje zakonov ter jih usposobi za precedente, ki jih morajo napravljati sebi v prid — toda danes je na Kitajskem vse drugače. Kitajska civilizacija, katere so bili navajeni evropejski diplomatje, je pričela padati v velikanski prepad in z njo je šla tudi vsa naprava, katere so bili tuji diplomatje navajeni na Kitajskem. Stare pogodbe še vedno obstajajo — na papirju; toda razmere, v katerih so bile poročene, so za vedno izgubile in ni je zapadne

vlade, ki bi jih zopet ustvarila ter tako skušala premostiti prepad. Diplomate se tega tudi prav dobro zavedajo — dobro se zavedajo, da so vse njihove ugodnosti na Kitajskem za vedno minule ter da se bodo v nekaterih krajih še pojavljale za dobo kakih deset let. Toda ti diplomatje pa ne vedo, kako bi napravili nove pogoje na lep način in ne s silo. Nasprotno pa še skušajo na vsak način s silo pridržati star sistem, potem katerega so bogatili žepe tujcemskim izkoriščevalcem. Vedno so skušali, da so upostavljali razne pupetne vlade, ki so bile le orodje in v zasmeh veselam. To je sedaj znano že vsakemu Kitajcu in ve, da mu ni treba nič več držati se starih navad, s katerimi so bili prišljeni plačevalci davke tujcem. Ker se tega zavedajo, so se tudi začeli tako obnašati.

Dobe se pa nekateri nazadnjaški biznismeni, ki rešno povdajajo, da vesilese nasilno zahtevajo, da kitajske vlade izpolnjujejo stare pogodbe. Radi tega pa postaja nevarnost, da bodo Velika Britanija, Japonska in Francija zavlekle tudi Ameriko v boj, ki lahko postane pravcata vojna — vojna med kontinenti. (Japonska se v takih zadevah še vedno smatra kot belo plemje.) Incident blizu Vanhsien, kjer so Britje bombardirali mesto, ubili in potopili na tisoče domačinov, bi kjeršihodi pomenilo signal, da bi domačini uprizarili masakre in osveto. In zapadni diplomatje bi morali vedeti, da oni zahtevajo denar in osveto, kadar je njih državljan ubit ali pa poškodovan, in prav tako naj bi sedaj ta drhal se osvetila in porabila sredstva zapadne držali, naredila naj bi z njimi kar so oni z Orientalci. Nek correspondent nam je poslal seznam tujcemskih vojnih ladij, ki so se tedaj nahajale 600 milj od Hankova blizu Včanga, katerega kantonske čete sedaj oblegajo. Med temi so bile ena italijanska, dve francoski in štiri britske topničarke ter ena japonska topničarka in en rušilec; ena ameriška topničarka in dva rušilca. Torej vse te vojne ladje so se nahajale v osrčju Kitajske 600 milj v notranjosti Kitaja na reki Jangtse. Toda od takrat pa so poslane omenjene vlade še pomoč. Butt, poročevalec čikaških Daily News, poroča, da se proti-tujcemski duh zelo razširja po vsem Kitaju ter da prodira do li po reki Jangtse proti Sangajju. Poročevalec newyorškega Timesa pa pripoveduje, da Kantončane pridobivajo na ugledu. Kakor hitro katerikoli kulji zapadno tujcemski parnik, vojni ali pa trgovski, se mu takoj obudi spomin o obnovljenju starih pogodb, potem katerih so tujcemski imperialisti bogateli in izkoriščali domačine. V teh ladjah takoj vidijo domačini tuj simbol,

kateri daje tujcem privilegije. Vsek čas lahko iskra zažge mednarodno smodnišnico. Toda kljub temu pa poročajo listi, da je Amerika poslala še več vojnega brodograja v kitajske vode, in sedaj znaša število ameriškega vojnega brodograja že 52 topničark in rušilcev!

Ali se res Amerikanci, ki letno pošljejo \$10.000.000 na Kitajsko, da tam podpirajo krščanske misijonarje, brigajo za kitajsko ljudstvo, katerega žele "rešiti"? Ali si morda žele, da bo "krščanstvo" identificirano v očeh Kitajcev s topovi in granatami tujega vojnega brodograja? Ako si tega ne žele, tedaj jim drugega ne preostaja, kot da napravijo pritisk na washingtonsko vlado ter da jo prisilijo, da preneha in pretrga "sveto" alijanco z veseljami, katere še sedaj ne vedo, da Kitaj danes ni več kar je bil še pred par leti. Kitaj prav dobro ve kaj hoče od tujcemcev; ali Amerika ve kaj hoče od Kitajske?

"Nation."

SLIKE IZ NASELDIN

Slabe razmere po pennsylvanskijskih rudnikih.

Forest City, Pa. — Ker že pihla mrzla burja okoli vogalov kamnitega paradiža, smo se začeli stiskati in fige kazati v žepe. Kakor kaže, bomo zopet zaprti, dokler se ne odpro vrata spomladi.

Industrijska kolesa se vrte vsaki dan. Parne plačali tulijo neprenehoma pri rudnikih trdega premoga, in ni tako kakor slišimo in beremo o slabih razmerah na mehkmem premogu, kjer nekatere jame stojijo že o-koli tri ali več let. V državi Ohio so nekateri rudniki skoraj izčrpani, a nekateri so še začeli obratovati po jacksonvillski pogodbi. Po naselbinah, po katerih sem že hodil in kjer mi je že znano, okoli Pittsburgha, Pa., kjer leži visok mehki premog in je večidel last Pittsburgh Coal Co. ali drugih, ki so pod kontrolo Pittsburgh Coal Co., so pa tudi organizirani rudniki pod U. M. W. of A. Kompanija je strdala rudarje že pred leti in začela zapirati rudnike, češ, nimamo kar s premogom. Organizirani delavci so morali iskati dela, da se prežive. To so študirali premogarske družbe že dalj časa poprej in ugrabile, kako bi zdrobile delavsko organizacijo. Sedaj so družbe zopet odpre rove pod 1917 listino, namesto da bi obratovale po jacksonvillski pogodbi. Toliko časa so strdali delavce, zato so se sedaj nekateri podali na delo. Družba, ki je stavkokaze videla, da se ne podajo na delo val, je začela nabirati stavkokaze, ki jih sedaj čuvajo žandarji s cepci. Neki rojak mi je pripovedoval, ko sem bil za delom v Pennsylvaniji pri nekem organiziranem rudniku, da se tam ne dobi dela, kjer obratujejo pod 1917 listino. Delo se dobi, ali te pošljejo v drugi rov, kjer še ni stavkokazov. Tako je danes na mehkmem premogu v Pennsylvaniji: ako bo šlo tako naprej, bo tudi organizacija zaspala. Na to gledajo baroni. Ako zdrobo našo organizacijo, potem nam gorje in trpljenje za nas, da se ne vemo kako. Ze sedaj, ko smo organizirani, se nam godi, kakor bi bili že v železniški pesti kapitalistične roke.

Ni pa ležeče vse na nas, pač pa tudi na glavnih odbornikih, n. pr. na Johnu L. Lewisu, ki je izvoljen že od l. 1919. T6 je že lepa doba zanj, da sedi na prestolu U. M. W. of A., ko pa še ni naredil za nas kaj napredka. Ako se gre zanj, se bo takoj oglasil; ako je za delavce, pa spi in dremuje. Seveda, sedaj se je oglašil na konvenciji Ameriške delavske organizacije. Kakor sem čital v časopisu, je nabijal sovjete in ameriške komuniste in one, kateri agitirajo proti njemu. Aha, sedaj se je oglašil možak iz vrste dremavcev, ko mu gre voda v grlo.

Kakor smo že brali večkrat, bomo imeli novega kandidata Johna Brophyja, ki bo kandidiral za novega predsednika U. M. W. of A. Znano nam je vsem, da nam John L. Lewis ni nič koristil, torej rojaki in bratje naše organizacije, na dan in plan v vrste in volimo novega kandidata, akoravno bo kateri rekel, saj bo novi ravnotak, kot je stari. Poskusimo, ako ta ne bo, bomo pa drugega, tako naprej, da bomo dobili pravega, ki bo delal za nas in za organizacijo.

Na polju trdega premoga so tudi težke razmere. Koliko se moramo truditi in garati, kamene valiti, premog premetavati po dvakrat in trikrat, predno ga dobimo do velikega voza in kaj še, predno naložimo voz premoga, da je treba že parkrat počiti, predno je voz poln. Vode ne manjka tu, ker voda se steka od vseh strani kot potoki v starem kraju, da bi se tudi ščuke lahko redile v nji. Rovi na trdem premogu niso zdravi. Tu je revmatizem doma, ker se mora človek plaziti po kolenih celih osem ur. Veliko rojakov in drugih je moralo zapustiti rov in tudi še bodo, ker so jame vlažne. Tudi streljanje premoga z dinamitom, posebno kjer je kamen in premog, je hudo delo, kakršnega ne razume "soft coal miner". Človek izgubi moč ter postane žrtev bolezni, da mora zapustiti rov in si iskati delo drugod. Znano so mi dela v rudnikih tu in v domovini, ali kakor so tu jame, še nisem videl, da bi bile kje tako težavne. So rudniki v Minnesoti, ki črpujo delavsko moč do poslednje sragge, ali nisem še videl jame, v kateri bi moral delavec toliko izkoriščati, kot svoje moči kot jih tu.

ga kandidata, akoravno bo kateri rekel, saj bo novi ravnotak, kot je stari. Poskusimo, ako ta ne bo, bomo pa drugega, tako naprej, da bomo dobili pravega, ki bo delal za nas in za organizacijo.

Na polju trdega premoga so tudi težke razmere. Koliko se moramo truditi in garati, kamene valiti, premog premetavati po dvakrat in trikrat, predno ga dobimo do velikega voza in kaj še, predno naložimo voz premoga, da je treba že parkrat počiti, predno je voz poln. Vode ne manjka tu, ker voda se steka od vseh strani kot potoki v starem kraju, da bi se tudi ščuke lahko redile v nji. Rovi na trdem premogu niso zdravi. Tu je revmatizem doma, ker se mora človek plaziti po kolenih celih osem ur. Veliko rojakov in drugih je moralo zapustiti rov in tudi še bodo, ker so jame vlažne. Tudi streljanje premoga z dinamitom, posebno kjer je kamen in premog, je hudo delo, kakršnega ne razume "soft coal miner". Človek izgubi moč ter postane žrtev bolezni, da mora zapustiti rov in si iskati delo drugod. Znano so mi dela v rudnikih tu in v domovini, ali kakor so tu jame, še nisem videl, da bi bile kje tako težavne. So rudniki v Minnesoti, ki črpujo delavsko moč do poslednje sragge, ali nisem še videl jame, v kateri bi moral delavec toliko izkoriščati, kot svoje moči kot jih tu.

Družabne razmere pa so vse se le med tukajšnjimi Slovenci. Dovolj je vsakovrstnih pevskih, podpornih in političnih društev. Ustanovila se je neka družba, ali kako bi rekli, ki ima nov patent za kranjski golaž, da bodo sedaj naše ženske kar po "kantah" dobivale pristen kranjski golaž. Hot dog! sedaj smo ga pa zopet pogrnuli. Kmalu bomo imeli vse iz kranjskega. Manjka nam še konserviranih kranjskih žgancev! In viranih kranjskih žgancev! In za moške pa konserviran kranjski pelin. Potem pa bomo v starem kraju brez peči. All right! — F. Rotin.

Z zapada.

Butte, Montana. — Marko Horvat se pritožuje čez kompanijske hlapčone, kako preganjajo družine iz kompanijskih hiš. Zaveden delavec gotovo ne bo kaj takega storil, ker ve, da s tem plete sebi in svojim otrokom še večji bič.

Pred desetiimi dnevi se je oglašil pri nas naš prijatelj Tony Pristavec in pripovedoval, kaj je doživel v objubljeni mormonski deželi. On je napreden delavec, ki ve, kako so dolžnosti delavca. Zato pa so ga bili nekateri kaj hitro siti v mormonski deželi. V Spring Canyonu, Utah, je bil zatožen pri družbi, da je unjaski mož in da organizira delavce. Dogodilo se mu je raditega, da je moral proč od tam. Tako se zgodi z naprednim delavcem v Utahu. Nikdar ne veš, s kom imaš opraviti, ker kompanijski hlapčoni so povsod. Marko Horvat je pač pisal resničen dopis. Suženjstvo je življenje delavcev, a še hujše pa čaka njih otroke, ker stari v svoji brezbriznosti sami brežujejo v čedalje hujšo tlako. Če bo šlo tako naprej, bodo v desetih letih iz utajskih rudnikov napodili tiste z dolgimi ušesi in upregli tiste, ki danes hodijo zavedne delavce s kompanijskimi beriči vred nagajati iz kemp.

Imenovanemu rojaku, ki je moral iz Utaha, nikakor ni žal, da je odšel. Šel bi bil od tam prostovoljno, kajti marsikaj mu ni ugajalo, posebno to, ker kompanijski bossi hodijo po hišah in zavajajo žene delavcev. Pripovedoval je zanimiv dogodek o botrinji. Boter je delal v rudniku, boss in botrica pa sta se gostila pri obloženi mizi. Tudi temu se mora delavec privaditi.

Bilo je med zadnjo stavko. V rudniškem kraju v Utahu je bil trgovček — kakor kak starokrajski kramar — ki je prodal pipce, bika in čajfo, kupoval pa je tudi stare cunje in kosti. In ta kramarek je napisal na vrata: "No more credit for strikers." Take so razmere v mormonskem Utahu, kjer prebivajo tudi naši ljudje. — Naprednjak.

ŽARKOMET

"Daj nam danes naš vsakdanji kruh".

V tork zvečer je bila sijajna gostija v Beli hiši. Na sredi je sedela rumunska kraljica, na desni poleg nje prezident Coolidge in na levi gospa Coolidge. Kraljica je bila v kraljevskem oblačilu in na glavi je imela diadem, ki je lesketal dijamantov. Na njenih prsih so sijale dekoracije. Bila je prva prava in "najlepša" kraljica, ki je gostovala v predsedniški Beli palači v Washingtonu.

Tako se glasi časopisno poročilo.

Prezidentu privoščimo redko zabavo, čeprav on ni plačal računa. Glumači, ki potujejo po deželi, vešči običajno tudi zavod hromih in gluhenim otrok in tam hodijo po rokah ter drugače zabavajo male siromake.

Evropa se smeje Američanom, ki norijo za kraljico. Well, Amerika se pa smeje Evropejcem, ki nore za ameriško filmsko kraljico Mary Pickfordovo in našim filmskim kraljem Chaplinom, kadar se pokaže med njimi. Amerika ima svojega Barnum & Baileyja, Evropa pa kraljice — in obe sta prilično enako neumnici.

Zarki za ubijanje.

Zdaj pa zdaj se pojavijo "smrtni žarki, hudičevi žarki" ali kaj aličnega s slinčnim lepim imenom. O "hudičevih žarkih," ki jih je odkril neki Anglež, ni nič več slišati. Menda jih je vzel hudič. Nato je bilo nekaj časa tiho.

Te dni smo dobili nove žarke. Odkril jih je Amerikan z imenom Coolidge, ki pa ni v sorodu s prezidentom, za kar bodi Bog zahvaljen! Strašni so ti žarki, če so res. Iznajditelj jih je nameril na miško in živalica je bila v nekaj sekundah sežgana v prah in pepel. Na ta način ta hudič lahko sežge tudi alona in — hvala Bogu — tudi človeka.

Neki zdravnik je augestiral, da bi se ti žarki porabili za pobijanje bolezni. Ideja ni slaba, toda nepriporočljiva. Ako so res odkriti taki žarki, tedaj zahteva sveta dolžnost do domovine, da jih porabimo za ubijanje ljudi in za aneksijo Kanade, Mehike, Srednje in Južne Amerike, Afrike, Avstralije, Azije in Evrope. Kdo bi se brigal za miši in bolezenske glivice!

Abnormalni časi.

Uradno poročajo, da bo Amerika letos porabila za 142 milijonov dolarjev parfuma. To je čudno, toda ne čudi se, prijatelj. Ne navadno je vse, kar letos počnejo nja nebo in kar počenjajo živi ljudje. O mrtvih še ne govorim.

Pastirski blamažarji.

Dragi Žarkomet! Črna Cerneta se srbi. Piše, da se gotovo še spominjamo, kako je on nekoč nekaj rekel o "komizmu." Da rekel je, dokazal pa nič. Krona blamaže še vedno čepi na njegovih glavi. Če bi ga bilo kaj sram, bi molčal in ne bi kazal svoje fotografije, ki je umazana okoli ust. — Old M. Terre Haute, Ind.

Posdravljena!

V New Yorku so pozdravili rumunsko kraljico-beračico z 21 streli iz topa. To ni nič. Kraljica bo veliko bolj iznenadena, če zaropče strojnica pred katedralo ob njenem prihodu v Chicago.

Nasveti za dom.

Zdaj je zadnji čas, da se preakribite z žegnano vedo do prihodnje spomladi. Materijala je letos dovolj, zato je cenejši kot je bil lani. Pazite, da ni posoda plesniva. Ne mešajte s cukrom, ker taka voda se rada akisa. Čista voda je najboljša voda. In skropite se po malem! Vedite, da preveč segna niti sveti oče noče.

(Kdor hoče še več vedeti, naj se obrne na očete franciskane, ki prodajajo knjigo "Umno kitarstvo"). — Profesor vodoreje.

Mizar meče moko!

Zdravnik, ki predpisuje bonde, je dober zdravnik.

K. T. B.

ISCEM SVOJEGA BRATA
John Mlakar, doma od Latije v vasi Golike št. 15. Pred letom dni bival je v Oak Creek Colorado. Rojake prosim, če kdo ve za njegov naslov naj mi to naznani, če bo sam ta oglaševanje naj se mi javi na naslov: Frank Mlakar, P. O. Box 490, Fair Play.
(Adv.)

NAZNANILO IN ZAHVALA

Tužnim srcem naznanjam svojim rodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da je nemilom smrt pretrgala nit življenja mojega ljubemu soprogu in očetu

RUDOLFU ČERNE
Umrl je dne 29. sept., 1992
ob 12 uri 15 min. ponoči v svo-
lepi dobi, star 41 let in 5 mes-
cev. Bolan je bil nad tri mese-
ce in umrl je za rakom. Ve-
zdravniška pomoč mu ni nič po-
magala, bil je na operaciji.

bolnišnici a vse zamanj. Mi
dolga leta zvest član, kot vsa
družina dr. št. 52 S. N. P.
Ker pa je bil zelo oddaljen od
društva, se članstvo ni moglo
udeležiti pogreba, so pa ma-
naročili, da sem kupila venec
imenu društva na njegovo m-
krsto v radni brski m-
stni hiši.

Bil je tudi član Allegheny River Mining Co., Group Insurance, katerega mu je tudi pomagala bolezn in smrtnino meni še plačala. Da je bil resnično vse priljubljen se je pokazalo pri dan pogreba, premožorov je bil zaprt in rudarji ter velika množica drugega občinstva ga spremlilo na Luteransko pokopališče.

palisade k zadnjemu podetku. T
kaj v ti okolici ni laven naa
benih drugih Slovencev. Pro
lepo se zahvalim mojemu bra
in soprogi mr. in mrs. Lojan
Anton Resman, ki so prišli
Ambridge, Pa. sprejmiti moje
dragega soproga k zadnjemu p
ditku. Isto tako lepa hvala br
tom pokojnega Jozefu in Ant
Cerne, ki sta prišla iz Clevela

da, Ohio k pogrebu. Lepa hvala
botozmiru in m. mes. Martin
Katerina Sabolavić in Leni
bolavić iz Coal Run, Pa. Hvala
lepa vsem za darovane vence
cvetlice in vsem, ki ste ga ob
skali in se pogreba udeležili. P
kojnik zapuška tukaj več soro
nikov in veliko prijateljev, ki
ljujejo zanj, ter mene in ki
tero še ne preskrbljenih otro
Tebi, dragi soprog moj in o
ne žalimo podlaj v miru

lahka naj Ti bude ameriška
zemlja, za vedno nam ostane
spominu. Zalujoči ostali: Ma-
ry Černe, soproga; Rudolph J.
Egedy in Louis, sinovi; Ma-
Jr., Anna in Josephine, hčer-
ke v Panasy, Pa. Jeffr. C.
Box 12. Brata Jozef in Ant-
v Clevelandu, O. En brat
v stari domovini.

Božak: tu je ugodna neka

Gasoline Station
and Picnic ground"
napraviti gazoline postajo
prostor za piknike.

Proda se najboljši prostor, ki je dobiti mogoče v sredini med Crago in Jolietom. Prilika za mlaga človeka, ki je sposoben triti

pljačo, obdržavat piknike in t
gasolin postajo. Zemlja leži ob
vlakirani cesti "Joliet Road," kje
velik avtomobilski promet iz
Line. Nahaja se ravno 15 mil da
va od središča Slovencev v Chic

Osimin pol'akra zemlje, drvo-
štrli sobna hiša, drugo postelje-
meri. 60x80, ima veliko okna i
lahko vredi za plesnico, in za
drugih 10x12 malih prostorov,
lahko uporabi jo poletu za "kam-
pura" za avtomobil in dobro
vod na pumpo. Če kateri-
da obri, naj se prikladi in si
ogleda prostor in kaj je v
imati mora 57000 gotovega den-
takoj. Drugo zalozim jaz na
obrazi. Ni se treba ogledati ako
mate toliko denarja. Za poje-
čimur se pa.

A HORWAT
339 N. Parkside Ave.
Chicago, Ill. Tel. Mansfield 24

[illegible]

Gustav Meyrink: PREPARAT

Prijateljta sta sedela pri oknu na vogalu kavarnar "Radecki" in stikala glavi.

"Odkel je. Danes popoldne se je s svojim slugom odpeljal v Berlin. Hila je vsa prazna; prihajalo ravno od onod in sem se natanko uveril. Perzija sta čisto sama živela v njej."

"Tedad se je vendarle ujel na brzojavko?"

"Niti trenutka nisem dvomil o tem. Kadar začuje ime "Fabio Marini, ga ne drži nihče."

"Čudim se prav za prav. Doga leta — do njegove smrti — je živel skupaj z njim; kaj novega naj bi tedaj zvedel o njem v Berlinu?"

"Oho! Profesor Marini mu je baje prikriival še mnogo stvari. To je nekoč sam omenil v pogovoru — bilo je nekako pred pol leta, ko je naš vrli Axel še živel med nami."

"Ali je res kaj na tej skrivnostni metodi prepariranja, ki jo pripisujejo Fabiju? Ali res tako trdno verjameš vanjo, Sinclair?"

"O tem, ali "verjamem" vanjo, vobče ne more biti govora. Na svoje lastne oči sem videl v Firenzi otroško truplo, ki ga je prepariral Marini. Rečem ti, vsakdo bi bil prisegel, da otrok

samo spi: niti sledu o kaki otrplosti, nikakih zgrbančin, nikakih grub — videl si celo rožnato polt živega človeka."

"Hm. — Ali misliš, da je Perzije res umoril Axela in —"

"Tega pa ne vem, Otokar, a glas vesti nam kaže, da doženeva Axelovo usodo. . . . Kaj če je bil takrat pod vplivom kakšnega strupa samo v stanju otrplosti, ki je nalikovalo smrti? Bože moj, tolikanj sem prigravljaj zdravnikom na anatomskem zavodu — tako ponižno sem jih prosil, naj ga poizkusijo oživiti. — Kaj pa hočete prav za prav, so mi dejali, mož je mrtev, to je vendar jasno, in brez dovoljenja dr. Daraskega se ne sme nihče dotakniti mrljca. . . . In pokazali so mi pogodbo, v kateri je bilo izrečno zapisano, da Axel proda svoje truplo, kadar bo mrtev, točasnemu lastniku te listine in da je za to že tega in tega dne dobil petsto goldinarjev ter potrdi prejem."

"Ne, to je strano — in v našem stoletju taka stvar še velja pred zakonom! Neizrekijiva besnost me grabi, kolikokrat so spomnil tega. — Ubogi Axel! Če bi bil slutil, da utegne priti pogodba v roke tega Perzija, njegovega najrditejšega sovražnika! Vedno je mislil, da bo anatomski zavod sam. . . . "A kaj, mar odvetnik res ni mogel ničesar opraviti?"

"Vse je bilo zaman. Zmenili se niso niti za pričevanje stare mekarice, da je Daraske na svojem vrtu ob solnčnem vzhodu tako dolgo preklinjal Axelovo ime, da so mu naposled pene stopile iz ust. Seveda, če Daraske ne bi bil evropski medicinski doctor! — A čemu bi še govorila! Greš z menoj. Otokar, ali ne? Odloči se."

"Seveda pojdem — toda pomisli, če naju zalotijo — kot vlomilca! Perzije je na glasu, da je neoporočen pošteni! Najina sumnja vendar še ni dovolj tehten vzrok, Bog ve, a ne. — Nikar mi ne zameri, ampak ali je res povsem izključeno, da bi se bil motil, ko si menil, da slišiš Axelov glas? Nikar se ne vznemirjaj, Sinclair, prosim te — povej mi še enkrat vse natančno, kako je bilo takrat. Ali si bil nemara že prej kakorkoli razburjen?"

"Niti malo ne! Pol ure prej sem bil na Hradčanih in sem si spet enkrat ogledal Vavčlavo kapelo in katedralo Sv. Vida; ti dve stari, tuji stavbi z njihovimi kipi, ki se zde kakor iz strjene krvi in ki se vedno iznova tako globoko, nezaslišano dojmijo naše duše — in Gladni stolp in Alchimistovski ulico. Nato grem po Grajski stolbi in nehoté obstanem, zakaj vratca, ki vodijo skozi zid v Daraskevo hišo, so bila odprta. In tisti mah raz-

ločno začujem glas — prihajal je menda iz okna sem preko — in sveto se ti kolnem, bil je Axelov glas, ki je klical:

Ena — dve — tri — štiri. —

Ah, Bože, zakaj vendar nisem takoj vdrl v stanovanje! Toda preden sem se prav osvestil, je Daraskeov turški slušabnik zaloputnil vratca v zidu. . . . Pravim ti, da morava v to hišo, Morava! Kaj če Axel res še živi? — Glej, zaačiti naju vobče ne morejo. Kdo pa hodi ponoči po stari Grajski stolbi, prosim te — in jaz umem ravnati z vitrihom, da se boš kar čudil. . . ."

Preden sta se prijatelja lotila svojega načrta, sta do noči postopala po čestah. Nato sta preplezala zid in sta se končno ustavila pred staroversko hišo, ki je bila Perzijevega last.

Hiša — samotno poslopje na višini Fuerstenbergovega parka — sloni kakor mrtva čuvajka ob stranskem opornem zidu s travo obrasčene Grajske stolbe.

"Ta vrt in ti stari brest tam spodaj izražajo nekaj neznanak strahotnega," je šepetal Otokar Dohnal. "Samo pogledj, kako grozeče se odražajo Hradčani od neba. In razsvetljena okna v vdolbinah tam na gradu! . . . Res neobičajen vtrec pihlja tu na Mali strani. Kakor da se je vse življenje skril globoko pod zemljo, in strahu pred pretečo smrtjo. Ali nimaš tudi ti občutka, da bi se utegnla nekega dne ta varljiva podoba nenadoma pogrezniti, kakor prived ali fata morgana. . . . in da bi se moralo to speče, ždeče življenje prebuditi kot polastna žival ter se izpremeniti v nekaj novega, strahovitega! — In le pogledj te bele, s peskom posute poti tam doli — kakor žile. . . ."

"Pojdj že vendar," je silil Sinclair, "kolena mi drgečejo od razburjenja. . . . Na, drži mi tačas situacijki načrt. — Vrata so bila kmalu odprta in prijateljta sta tipala kviliku po starih stopnicah, na katere je padalo skozi okrogla okna jedva malce svetlobe z zvezdnega neba. "Ne prižgi, lahko bi od spodaj iz vrtnih hišice opazili luč — slišiš, Otokar! Stopaj tesno za menoj. —"

Pazi, tu je stopnica izruvana. Vrata na hodnik so odprta — tod — tod, na levo. — Zdajci sta obstala v neki sobi. "Ne morem za to: vrata so se sama zaloputnila."

"Prižgati morava luč. Bojim se, da vsak trenutek kaj prevrnem, toliko stolov mi stoji na poti."

V tistem hipu se je zablišnila na steni višnjeva iskra in začul se je šum, kakor da nekdo ječe vdihava zrak. Zdelo se je, da vre iz tal iz vseh kotov tiho škrpanje. Sekundo spet — mrtvaška tišina. Nato je glasno in počasi odšel grgrajoč glas:

"Ena — dve — tri — štiri. — Otokar Dohnal je zakričal, podrgnil kakor blazen po svoji škaticli užigalic. Roke so mu brzele v strašni blazni grozi. Naposled se je posvetila luč — luč! Prijateljta sta se zagledala drug drugemu v apneni beli obraz: "Axel!" — štiri — pet — šest — sedem —

Tam iz vdolbine so prihajali glasovi. "Prižgi svečo! Urno, urno!" — osem — devet — desett — enajst —

V stenaki vdolbini je na bakrenem drogju visela od stopra človeška glava s plavimi lasmi. — Drog je prodiral teme zgoraj po sredi. Vrat je bil pod brado ovit s svileno prevezo — in pod njim sta viseli rdečkasti pljučni krili z ržnimi cevmi in soplili. Vmes je ritmično utripalo srce, ovito z zlatimi žicami, ki so vodile do majhnega električnega prirota na tleh. — Napeto polne žile so dvigale kri iz dveh tenkovratih steklenic.

Otokar Dohnal je postavil svečo na majhen svečnik in se je oklenil prijateljeve roke, da se ne bi zgrudil.

To je bila Axelova glava z rdečimi ustnicami in cvetočo barvo obraza, kakor živa. — Siroko zijajoči so s strašnim izrazom buljile v užaljeno zrcalo na nasprotni steni, ki je bila menda pokrita s turkmen-

skim in kirgiškim orožjem in tkaninami. Povsod so igrali prečudni vzorci orijentalnih pletenin.

Soba je bila vsa polna prepariranih živali. Kače in opice so ležale pod raztrošenimi knjigami. Na neki mizi od strani je v stekleni kadunji plaval človeški trebuh v modrikasti tekočini.

Mavčevo podpraje Fabija Marinija je z nekega podstavka resno zrla na sobo.

Prijateljta nista mogla spregovoriti besede; hipnotizirana sta strmela v srce te strahovite človeške ure, ki je trepetalo in bilo kakor živo.

"Za Boga, proč od tod, sicer omedlim! Prokleta naj bo ta perzijska pošast!"

Hotela sta k vratom. Tedaj! — spet to strahotno škripanje, ki se je zdelo, da prihaja iz preparatovih ust. —

Dve višnjevi iskri sta se zabliščali in užigalno zrcalo jih je odbilo naravnost v mrtvečeva zrenice.

Njegove ustnice so se odprle, neokretno se je iztegnil jezik, skril se za sprednje zobe — in glas je zahropel:

"En četrtrrt. . . ."

Nato so se usta zaprla in obraz je spet strme buljil predse. —

"Grozovito! Močnani delujejo — žive — — — Proč, proč — na prosto — veni! — Svečo — vzemi svečo, Sinclair!"

"Tak odprj vendar, tristo nebes — zakaj ne odprej?"

"Ne morem, tam — tam, pogledj!"

Ntranja kljuka je bila človeška roka, okrašena s prstani. Mrtvečeva roka; beli prsti so grabili v praznino.

"Na, tu vzemi to kunjjo! Kaj se bojiš? To je vendar roka našega Axela!"

Stala sta spet na hodniku in gledala, kako so se vrata počasi sama zaprla.

Črna steklena tablica je visela na vratih:

Dr. MOHAMED DARASE—KO anatom.

Sveča je plapolala v prepihu, ki je vel po opečnatih stopnicah. Tedaj se je Otokar opotekel ob steno in se stokaje zgrudil na kolena: "Tam! tisto tam —" Pokazal je ročaj hišnega zvoncea. Sinclair je posvetil bliže.

Z divjim krikom je odskočil in izpustil svečo na tla. . . . Plodvinasti svečnik je zvenketal od stopnice do stopnice. —

Kakor blazna z naježenimi lasmi, piskajočo sapo sta v temi drevila po stopnicah navzdol.

"Perzijski satan! Perzijski satan!"

Ali želiš znati pravilno pisati in čitati angleško? Naročj si "Slovensko-angleško slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

NA PRODAJ RAZDELANE FARME

v severni Minnesoti — po zelo nizki ceni. Lahka izplačila. Pišite po listo na: Poirier Realty Co., P. O. Virginia, Minn. (Adv.)

VELIKA RAZPRODAJE ZA VSE. \$15.00 VREDNOSTI ZA \$6.98

Vasbdo naj bi se poudelili te prilike predno je prepozno. Pošljite vaše naročilo na ta krasni avtor, ki je neprelopljivo vrednosti, ter se namore nadomestiti nikjer za ceno, ki je ni vredno, samo \$6.98. Prava vrednost tega je do \$15.00. Ta krasni avtor sestoji iz: Krasno posteljno poročilo v sedmih na vsaki, in frige muslin blaga in različno aritmetično narajeni. Početnik, ki bode izredno veliko koristno, vsega 6000 int. 2. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 3. krasni 6000 int. 4. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 5. krasni 6000 int. 6. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 7. krasni 6000 int. 8. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 9. krasni 6000 int. 10. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 11. krasni 6000 int. 12. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 13. krasni 6000 int. 14. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 15. krasni 6000 int. 16. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 17. krasni 6000 int. 18. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 19. krasni 6000 int. 20. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 21. krasni 6000 int. 22. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 23. krasni 6000 int. 24. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 25. krasni 6000 int. 26. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 27. krasni 6000 int. 28. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 29. krasni 6000 int. 30. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 31. krasni 6000 int. 32. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 33. krasni 6000 int. 34. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 35. krasni 6000 int. 36. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 37. krasni 6000 int. 38. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 39. krasni 6000 int. 40. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 41. krasni 6000 int. 42. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 43. krasni 6000 int. 44. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 45. krasni 6000 int. 46. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 47. krasni 6000 int. 48. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 49. krasni 6000 int. 50. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 51. krasni 6000 int. 52. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 53. krasni 6000 int. 54. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 55. krasni 6000 int. 56. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 57. krasni 6000 int. 58. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 59. krasni 6000 int. 60. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 61. krasni 6000 int. 62. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 63. krasni 6000 int. 64. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 65. krasni 6000 int. 66. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 67. krasni 6000 int. 68. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 69. krasni 6000 int. 70. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 71. krasni 6000 int. 72. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 73. krasni 6000 int. 74. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 75. krasni 6000 int. 76. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 77. krasni 6000 int. 78. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 79. krasni 6000 int. 80. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 81. krasni 6000 int. 82. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 83. krasni 6000 int. 84. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 85. krasni 6000 int. 86. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 87. krasni 6000 int. 88. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 89. krasni 6000 int. 90. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 91. krasni 6000 int. 92. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 93. krasni 6000 int. 94. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 95. krasni 6000 int. 96. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 97. krasni 6000 int. 98. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 99. krasni 6000 int. 100. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 101. krasni 6000 int. 102. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 103. krasni 6000 int. 104. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 105. krasni 6000 int. 106. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 107. krasni 6000 int. 108. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 109. krasni 6000 int. 110. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 111. krasni 6000 int. 112. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 113. krasni 6000 int. 114. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 115. krasni 6000 int. 116. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 117. krasni 6000 int. 118. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 119. krasni 6000 int. 120. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 121. krasni 6000 int. 122. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 123. krasni 6000 int. 124. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 125. krasni 6000 int. 126. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 127. krasni 6000 int. 128. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 129. krasni 6000 int. 130. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 131. krasni 6000 int. 132. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 133. krasni 6000 int. 134. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 135. krasni 6000 int. 136. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 137. krasni 6000 int. 138. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 139. krasni 6000 int. 140. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 141. krasni 6000 int. 142. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 143. krasni 6000 int. 144. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 145. krasni 6000 int. 146. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 147. krasni 6000 int. 148. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 149. krasni 6000 int. 150. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 151. krasni 6000 int. 152. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 153. krasni 6000 int. 154. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 155. krasni 6000 int. 156. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 157. krasni 6000 int. 158. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 159. krasni 6000 int. 160. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 161. krasni 6000 int. 162. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 163. krasni 6000 int. 164. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 165. krasni 6000 int. 166. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 167. krasni 6000 int. 168. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 169. krasni 6000 int. 170. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 171. krasni 6000 int. 172. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 173. krasni 6000 int. 174. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 175. krasni 6000 int. 176. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 177. krasni 6000 int. 178. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 179. krasni 6000 int. 180. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 181. krasni 6000 int. 182. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 183. krasni 6000 int. 184. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 185. krasni 6000 int. 186. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 187. krasni 6000 int. 188. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 189. krasni 6000 int. 190. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 191. krasni 6000 int. 192. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 193. krasni 6000 int. 194. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 195. krasni 6000 int. 196. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 197. krasni 6000 int. 198. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 199. krasni 6000 int. 200. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 201. krasni 6000 int. 202. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 203. krasni 6000 int. 204. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 205. krasni 6000 int. 206. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 207. krasni 6000 int. 208. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 209. krasni 6000 int. 210. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 211. krasni 6000 int. 212. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 213. krasni 6000 int. 214. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 215. krasni 6000 int. 216. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 217. krasni 6000 int. 218. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 219. krasni 6000 int. 220. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 221. krasni 6000 int. 222. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 223. krasni 6000 int. 224. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 225. krasni 6000 int. 226. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 227. krasni 6000 int. 228. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 229. krasni 6000 int. 230. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 231. krasni 6000 int. 232. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 233. krasni 6000 int. 234. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 235. krasni 6000 int. 236. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 237. krasni 6000 int. 238. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 239. krasni 6000 int. 240. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 241. krasni 6000 int. 242. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 243. krasni 6000 int. 244. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 245. krasni 6000 int. 246. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 247. krasni 6000 int. 248. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 249. krasni 6000 int. 250. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 251. krasni 6000 int. 252. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 253. krasni 6000 int. 254. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 255. krasni 6000 int. 256. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 257. krasni 6000 int. 258. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 259. krasni 6000 int. 260. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 261. krasni 6000 int. 262. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 263. krasni 6000 int. 264. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 265. krasni 6000 int. 266. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 267. krasni 6000 int. 268. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 269. krasni 6000 int. 270. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 271. krasni 6000 int. 272. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 273. krasni 6000 int. 274. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 275. krasni 6000 int. 276. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 277. krasni 6000 int. 278. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 279. krasni 6000 int. 280. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 281. krasni 6000 int. 282. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 283. krasni 6000 int. 284. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 285. krasni 6000 int. 286. krasni oblačilni za poseta s krasnimi špikami, maza \$6.42 int. 287. krasni 6000 int. 2